

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **27 grudnia 2012 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Marta Pańczyk-Kujawska (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **13 grudnia 2012 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku **H. G.**

z udziałem zainteresowanej **A. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o zapłatę składek

na skutek apelacji pozwanego organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **21 czerwca 2012 r.** sygn. akt **IV U 1155/11**

u c h y l a zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z 26 kwietnia 2011 r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania, bezpośrednio temu organowi rentowemu.

Sygn. akt : III AUa 943/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2011 r. ZUS Oddział w J. na podstawie art. 26 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 32 w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zmianami) stwierdził, że z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od kwietnia do czerwca 2003 r. Spółka Cywilna Biuro (...) w J., której współnikami są H. G. oraz A. M., na dzień 26 kwietnia 2011 r. ma zobowiązania w łącznej kwocie 948,86

zł. Jednocześnie organ stwierdził posiadanie zadłużenia przez H. G. z tytułu składki na ubezpieczenie zdrowotne za kwiecień 2003 r. Zakład uchylił także własną decyzję z 28 września 2010 r., podając że H. G. była współnikiem Biura (...) s.c. do 5 czerwca 2003 r., w związku z czym nie obciąża jej zadłużenie spółki za zatrudnionego pracownika za okres od 6 do 30 czerwca 2003 r.

Skarżąc powyższą decyzję odwołaniem H. G. wniosła o jej zmianę i obciążenie wskazanymi w decyzji należnościami jej byłej współniczki A. M.. Podniosła, że nie jest współniczką spółki cywilnej (...) od 5 czerwca 2003 r., kiedy to jej udziały nabył od niej mąż A. M. i z tą datą wyrejestrowała się z ubezpieczenia społecznego w ZUS, zaś z dniem 25 czerwca 2003 r. dokonała wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej. Wniosła także o nie obciążanie jej hipoteką przymusową.

ZUS Oddział w J. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, wskazując że współnik spółki cywilnej odpowiada całym majątkiem solidarnie ze spółką i pozostałymi współnikami za zaległości podatkowe spółki, których termin płatności upływał w czasie, gdy był współnikiem, tym samym wnioskodawczyni odpowiada całym swym majątkiem za zaległości powstałe we wskazanym w zaskarżonej decyzji okresie. Pismem z 3 listopada 2011 r. Zakład wyjaśnił, że decyzja dotyczy odpowiedzialności odwołującej za zobowiązania spółki cywilnej Biuro (...) w J..

Postanowieniem z 8 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej A. M., która nie zajęła stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy w Krośnie po rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z

21 czerwca 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż H. G. nie jest odpowiedzialna za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami – z tytułu działalności prowadzonej przez Biuro (...) s.c. w J. za okres od kwietnia do czerwca 2003 r.

Sąd ustalił, że 15 listopada 2002 r. H. G. zawarła z A. M. umowę spółki cywilnej której celem było prowadzenie Biura (...) w J.. Pismem z 18 kwietnia 2003 r. wnioskodawczyni wypowiedziała współniczce swój udział w Spółce. Realizując ugodę sądową zawartą przed Sądem Rejonowym w Jasle w sprawie o sygn. akt I Co 445/03 A. M. nabył od H. G. jej udziały w Spółce w dwóch transzach wynoszących po 50% - 27 maja 2003 r. i 5 czerwca 2003 r. W dniu 25 czerwca 2003 r. wykreślono wpis w ewidencji działalności gospodarczej dotyczący H. G. i prowadzonego przez nią Biura (...). Dalej Sąd wskazał na treść decyzji ZUS z 28 września 2010 r. stwierdzającej odpowiedzialność Biura (...) s.c. za zobowiązania z tytułu składek, która została uchylona przez organ rentowy decyzją zaskarżoną w przedmiotowym postępowaniu.

Dokonując oceny prawnej sprawy Sąd Okręgowy wskazał, iż po myśli art. 31 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w tym na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stosuje się enumeratywnie wyliczone przepisy ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 ze zmianami) w tym art. 108 § 1 i § 4 oraz art. 115 § 1 i § 2.

Przywołując powyższe przepisy stwierdził, że odpowiedzialność współników spółki cywilnej za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne powstałe w okresie w którym byli współnikami, jako osób trzecich w stosunku do głównego zobowiązanego winna być stwierdzona decyzją po przeprowadzeniu odrębnego postępowania o odpowiedzialności osób trzecich, toczącego się z udziałem wszystkich jej udziałowców. Postępowanie to winno być zakończone wydaniem decyzji o odpowiedzialności solidarnej wskazanych byłych współników za określone za dane okresy zaległości.

W ocenie Sądu Okręgowego nie sposób stwierdzić czy postępowanie przeprowadzone przez ZUS Oddział w J. dotyczyło odpowiedzialności Spółki czy osób trzecich za jej zobowiązania, do tego nie można ustalić czy obie współniczki brały udział w postępowaniu przed organem rentowym. Sąd podkreślił, że w decyzji nie wskazano na solidarną odpowiedzialność współników czym rażąco naruszono prawo o odpowiedzialności byłego współnika spółki cywilnej, co rzutuje na możliwość prawidłowego prowadzenia postępowania egzekucyjnego dotyczącego zaległości Spółki.

W podstawie prawnej orzeczenia Sąd Okręgowy dodatkowo powołał art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Skarżąc powyższy wyrok apelacją pozwany organ rentowy, zarzucając naruszenie art. 26 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 115 § 1 i 2 Ordynacji podatkowej, poprzez ustalenie, że wnioskodawczyni nie jest odpowiedzialna za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP wraz odsetkami z tytułu działalności prowadzonej przez Biuro (...) s.c. w J. za okres od kwietnia do czerwca 2003 r. – wniósł o jego zmianę i oddalenie odwołania, bądź uchylenie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że nie sposób zgodzić się z poglądem Sądu Okręgowego, iż decyzja o odpowiedzialności osób trzecich winna zawierać stwierdzenie o odpowiedzialności solidarnej byłych współników, bowiem z art. 864 kc wynika wprost odpowiedzialność solidarna współników i nie ma potrzeby zaznaczenia tej okoliczności w treści decyzji. Dalej skarżący zarzucił, że stwierdzenie braku odpowiedzialności wnioskodawczyni za zobowiązania Spółki z tytułu zaległych składek na ubezpieczenia społeczne z uwagi na uchybienie formalne decyzji, poprzez nie wskazanie drugiego dłużnika jest nieuprawnione, zwłaszcza, że w toku postępowania wykazano, że A. M. nie posiada majątku ruchomego, ani nieruchomości z których można by dochodzić należności względem ZUS.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje :

Apelacja pozwanego ZUS Oddziału w J. jest uzasadniona

o tyle, o ile skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania temu organowi rentowemu.

Sąd I instancji w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia wskazał na szereg uchybień popełnionych przez organ rentowy w toku postępowania poprzedzającego wydanie zaskarżonej decyzji, jak i na braki w osnowie decyzji, które to zastrzeżenia Sąd Apelacyjny w pełni podziela, nie akceptując jednocześnie merytorycznego rozstrzygnięcia, które z uwagi na wskazane uchybienia popełnione przez stronę pozwana jest przedwczesne.

W tym miejscu wypadnie przypomnieć, w ślad za Sądem I instancji, iż na podstawie art. 31 w zw. z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stosuje się odpowiednio między innymi art. 108 § 1 i 4 oraz art. 115, a także - nie przywołany przez Sąd Okręgowy - art. 118 § 1 i 2 - ustawy z 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2012r. , 749) . Po myśli tych przepisów byli współnicy zlikwidowanej spółki cywilnej, nie są jej następcami prawnymi lecz są zaliczani do kręgu osób trzecich i odpowiadają za jej zobowiązania w szczególnym trybie. Obciążenie współnika składkami które ciążyły na spółce jest możliwe tylko w wyniku wydania i doręczenia decyzji o której stanowi art. 108 § 1 w zw. z art. 115 Ordynacji podatkowej (vide – wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20 kwietnia 2007 r. o sygn. V SA/Wa 412/07, LEX nr 334285). Wydanie takiej decyzji winno być poprzedzone postępowaniem w którym uczestniczyły wszystkie osoby będące współnikami spółki cywilnej w okresie powstania zaległości podatkowych, zaś decyzja ta powinna zawierać stwierdzenie odpowiedzialności solidarnej wszystkich współników w określonych kwotach za dane okresy w których powstały zaległości spółki z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Powołanie przez apelującego Zakład art. 864 kc jest wobec powyższego bezprzedmiotowe, bowiem w niniejszej sprawie, po sprzedaży udziałów Spółki, H. G. może odpowiadać za jej zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne tylko w wyżej opisanym trybie. Jak słusznie wskazał Sąd I instancji, stwierdzenie solidarnego charakteru zobowiązania współników, jak i tego, że decyzja określa odpowiedzialność osoby trzeciej jest warunkiem koniecznym dla uznania takiej decyzji za prawidłową, bowiem ma to wpływ na dalszy przebieg postępowania egzekucyjnego w sprawie, nie tylko z uwagi na ewentualny regres przysługujący współnikom, ale także z uwagi na konieczność uprzedniego stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z majątku płatnika. Na marginesie wypadnie wskazać, że jak wynika z art. 26 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tylko wydana w tym trybie i spełniająca wyżej wymienione warunki decyzja o odpowiedzialności osoby trzeciej za zobowiązania spółki cywilnej, doręczona tej osobie, może stanowić

podstawę ustanowienia hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika, nie może zaś stanowić takiej podstawy decyzja stwierdzająca jedynie istnienie zobowiązania Spółki i wskazująca jej byłych współników.

Wypadnie zatem powtórzyć za Sądem I instancji, że zaskarżona w przedmiotowym postępowaniu decyzja, nie spełnia wymogów wynikających z art. 108 w zw. z art. 115 - Ordynacji podatkowej. Z jej bowiem treści wynika jedynie wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP za zatrudnionego pracownika Spółki Cywilnej Biuro (...) w J. za okres od kwietnia do czerwca 2003 r. oraz zadłużenia H. G. na ubezpieczenie zdrowotne za maj 2003 r. W decyzji nie zostało wskazane, iż współnicy Spółki są odpowiedzialni za jej zobowiązania jako osoby trzecie, ani solidarny charakter tej odpowiedzialności. Nie wymienia ona wszystkich osób które były współnikami Spółki od kwietnia do czerwca 2003 r., ani nie wskazuje kwot za które odpowiadają poszczególni współnicy, podczas gdy zgodnie z art. 115 § 2 Ordynacji podatkowej były współnik spółki odpowiada tylko za zobowiązania, których termin płatności upływał w czasie gdy był on współnikiem. Tym samym H. G. nie może ponosić odpowiedzialności jako osoba trzecia, za składki na ubezpieczenia społeczne obciążające Spółkę, których termin płatności upłynął po sprzedaży przez nią wszystkich udziałów, a więc po 5 czerwca

2003 r.

Wskazując na powyższe uchybienia wypadnie jednocześnie stwierdzić, że wydanie orzeczenia merytorycznego, o braku odpowiedzialności wnioskodawczyni za zobowiązania Spółki której była współnikiem było przedwczesne. Konieczne jest przeprowadzenie postępowania przez organ rentowy, które to pozwoli rozstrzygnąć o możliwości jej wydania i o ewentualnej treści. Rzeczą zatem organu rentowego w trakcie ponownego rozpoznawania sprawy będzie przeprowadzenie prawidłowego postępowania poprzedzającego wydanie decyzji o odpowiedzialności osób trzecich za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne spółki cywilnej z uwzględnieniem wszystkich wyżej opisanych wymogów wynikających z art. 108 i 115 Ordynacji podatkowej. W szczególności Zakład winien zagwarantować udział w postępowaniu wszystkim współnikom Spółki w okresie objętym decyzją, ustalić ich indywidualną odpowiedzialność za jej zobowiązania z uwzględnieniem art. 115 § 2 Ordynacji podatkowej, a treść decyzji winna odpowiadać ustawowym wymogom. Przed wydaniem decyzji Zakład winien także rozważyć, czy jej wydanie jest obecnie dopuszczalne, a to z uwagi treść art. 118 § 1 omawianej ustawy - Ordynacja podatkowa.

Przeprowadzenie postępowania w sposób wyżej określony przez stronę pozwaną, pozwoli na ustalenie czy w obecnym stanie rzeczy jest możliwość wydania decyzji o odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania Biura (...) s.c. w J.. Jedynie pozytywne przesądzenie tej kwestii uzasadniać będzie wskazanie współników, którzy mogą taką odpowiedzialność ponosić i w rezultacie określenie kwot zaległości i okresu za który ponoszą odpowiedzialność.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w wyroku na podstawie art. 477^{14 a} kpc

(...)

(...)